

Bakgrunn for vedtak

Åmot kraftverk

Jølster kommune i Sogn og Fjordane fylke

Tiltakshaver	Åmot Kraft (SUS) v/Tinfos AS
Referanse	201102933-30
Dato	19.12.2014
Notatnummer	KSK-notat 94/2014
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Solveig Silset Berg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

NVE har foretatt en samlet behandling av syv søknader om bygging av småkraftverk i Jølster og Gloppen kommuner. NVE har valgt å behandle sakene samtidig for å kunne gjøre en mer grundig vurdering av samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene, og samtidig gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre, og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandlingen av de syv søknadene i Jølster og Gloppen kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg, og sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet det relevant.

Søknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Åmot kraftverk, i Jølster kommune i Sogn og Fjordane. Søknaden behandles i henhold til reglene i kap. 3 i samme lov. Søker er Åmot Kraft (SUS) v/Tinfos AS.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 28 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er mye for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2011-13) har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Jølster kommune er positiv til Åmot kraftverk, men mener allikevel at det er viktig å ta vare på elva og fossen som landskapselement. **Fylkesmannen i Sogn og Fjordane** mener Åmot kraftverk vil berøre nasjonale interesser knyttet til landskap og friluftsliv i så stor grad at de fremmer innsigelse. **Sogn og Fjordane fylkeskommune** er imot konsesjon for Åmot kraftverk og det legges vekt på at Driva er et viktig landskapselement både med fossen og stryka ved Høyset og små fosser og stryk høyere opp i Haugadalen. **Sogn og Fjordane turlag** går imot utbygging av Åmot kraftverk. Hovedgrunnen til dette er store konflikter med friluftsliv og landskap ved en av hovedinnfallsportene til Jostedalsbreen nasjonalpark. **Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane** går imot konsesjon til Åmot kraftverk. De påpeker at dette er en av de siste sideelvene til Breimsvassdraget som renner fritt.

En utbygging av Åmot kraftverk vil etter NVEs vurdering medføre en stor påvirkning på et regionalt viktig landskapselement som ligger eksponert til ved en mye brukt innfallsport til Jostedalsbreen nasjonalpark. Vi er enig med høringspartene i at en minstevannføring på 500 l/s ikke i tilstrekkelig grad vil ivareta Drivafallet som det landskapselementet det fremstår som i dag. NVE vurderer det slik at det må betydelige mengder vann til for å opprettholde Drivafallet som et viktig landskapselement. Slipp av minstevannføring kan etter vårt syn ikke avbøte ulempene for landskap og friluftsliv/reiseliv. NVE mener at tiltaket er i strid med OEDs retningslinjer på temaet landskap og friluftsliv/reiseliv og er således avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Vi har også sett Åmot kraftverk i sammenheng med omsøkte Driva kraftverk. Driva er et av få uregulerte sidevassdrag i Breimsvassdraget og elva kan uomtvistelig sies å være viktig for opplevelsen av området fra Stardalen og videre oppover mot nasjonalparken. NVE mener det er viktig å ta vare på noen slike områder både for dagens brukere og fremtidige generasjoner og vi mener at elva i sin helhet bør ivaretas. NVE har derfor lagt vesentlig vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer for Åmot og Driva kraftverk.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Åmot kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om å bygge Åmot kraftverk.

Innhold

Sammendrag	1
Jølsterpakken	2
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	8
NVEs vurdering	13
NVEs konklusjon	24

Jølsterpakken

NVE har foretatt en samlet behandling av 7 søknader om bygging av småkraftverk i Jølster og Gloppen kommuner. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for de syv søknadene er angitt i tabellen under. Søknadene er i disse dokumentene referert til under fellesnavnet Jølsterpakken.

Søker	Kraftverk	Notat	Effekt (MW)	Produksjon (GWh)
Helgheim Kraft (SUS)	Helgheim kraftverk	KSK-notat nr: 88/2014	3,0	7,4
Kupekraft (SUS)	Kupekraft kraftverk	KSK-notat nr: 89/2014	7,5	30,4
Paulen Kraft (SUS)	Paulen kraftverk	KSK-notat nr: 90/2014	1,4	4,0
Kleivafossen Kraft AS	Neselva II kraftverk	KSK-notat nr: 91/2014	5,3	20,6
Øvrebø Kraft AS	Øvrebø kraftverk	KSK-notat nr: 92/2014	3,2	10,2
Driva Kraft (SUS) v/Tinfos AS	Driva kraftverk	KSK-notat nr: 93/2014	4,9	17,8
Åmot Kraft (SUS) v/Tinfos AS	Åmot kraftverk	KSK-notat nr: 94/2014	9,9	28,0

NVE har valgt å behandle sakene samtidig for å kunne gjøre en mer grundig vurdering av samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene, og samtidig gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre, og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

NVE har mottatt 2 innsigelser til saker i Jølsterpakken. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane fremmet innsigelse mot Åmot og Driva kraftverk av hensyn til nasjonale interesser knyttet til landskap og

friluftsliv. Det ble holdt innsigelsesmøte med Fylkesmannen 25.11.2014. Fylkesmannen valgte å opprettholde sine innsigelser.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved 2 av de omsøkte kraftverkene i Jølsterpakken er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Helgheim kraftverk og Øvrebo kraftverk. NVE mener ulempene ved bygging av Neselva II kraftverk, Driva kraftverk, Åmot kraftverk, Paulen kraftverk og Kupekraft kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse kraftverkene.

Av fiskebiologiske hensyn er kraftstasjonen flyttet oppstrøms vandringshinder for storørret (Jølstraure) for Helgheim kraftverk.

Samlet vil NVEs positive vedtak gi inntil 17,1 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Tinfos AS, datert 29.10.2013:

«Søknad om konsesjon for bygging av Åmot kraftverk

Åmot Kraft (SUS) ønsker i samarbeid med lokale grunneiere å utnytte vannfallet i elva Driva vassdragnr.: 087.E2Z i Jølster kommune i Sogn og Fjordane fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Åmot kraftverk som beskrevet i søknaden.

II Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Åmot kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendige opplysninger om tiltaket er beskrevet i vedlagt utredning.»

Åmot kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	28,4
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	82,3
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	92
Middelvallvannføring	l/s	2610
Alminnelig lavvannføring	l/s	156
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	1562
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	142
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	480*
Avløp	moh.	300
Lengde på berørt elvestrekning	m	1100
Brutto fallhøyde	m	180
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,436

Slukeevne, maks	l/s	6200
Minste driftsvannføring	l/s	300
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	500
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	156
Tilløpsrør, diameter	mm	1800
Tilløpsrør lengde	m	1000
Installert effekt, maks	MW	9,9
Brukstid	timer	2897

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	6,0
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	22,0
Produksjon, årlig middel	GWh	28,0

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	81,0
Utbyggingspris	kr/kWh	2,89

* nye høydemålinger viser 494/495

Åmot kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	11
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	12,5
Omsetning	kV/kV	22/6,6

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	450
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Tinfos AS søker på vegne av Åmot Kraft (SUS) om konsesjon til å bygge Åmot kraftverk, i Jølster kommune, Sogn og Fjordane fylke. Åmot Kraft vil bli et aksjeselskap med eierandeler fordelt mellom berørte grunneiere og Tinfos AS. Selskapet forventes å være operativt i løpet av 2014 og selskapets virksomhet vil være produksjon og salg av kraft. Frem til kraftverket er ferdig bygd og satt i drift vil myndighetskontakt og utbygging ledes av Tinfos AS.

Beskrivelse av området

«Driva har sitt utspring fra småelver fra Haugabreen, Jostebotnen og Storevatnet som renner sammen ved Haugastøylen. Øvre del av nedbørsfeltet ligger i Jostedalsbreen nasjonalpark med Haugabreen som utgjør en stor del av nedbørsfeltet og Snønipa på 1827 m som er høyeste topp i området. Storevatnet ligger på kote 1051 og det totale nedbørsfeltet er beregnet til ca. 28,4 km² ved inntakspunktet som er planlagt på kote 480 ytterst i Haugadalen.

Fra inntaket og ned til planlagt kraftstasjon strømmes vassdraget raskt ned ei sørvendt dalside før vassdraget munner ut i Stardalselva ved ca. kote 290. Langs utbyggingsstrekningen er det et markert fall i vassdraget fra kote 460 til 340. Her er det flere mindre fossefall og fossesprøytnoner når vannføringen er på sitt største. Vegetasjonen langs vassdraget preges av bjørkeskog samt noen plantefelt med gran og små lokaliteter av gråor-heggeskog.

I Stardalen preges landskapet av landbruk med innmark i dalbunnen og bratte skogkledde fjellsider.»

Teknisk plan

Inntak

Inntaksdammen til Åmot kraftverk er planlagt på kote 494/495 (etter nye høydemålinger). Dammen skal forankres på fjell og bygges som en betongkonstruksjon tvers over elva med et inntaksarrangement på vassdragets østside. Største høyde på dammen vil bli ca. 5 meter og lengden på damkronen vil bli ca. 30 meter. Neddemt areal er estimert til ca. 2,9 daa, og vannvolumet vil utgjøre ca. 7.250 m³. Inntaket vil bli konstruert som en integrert del av dammen med tilhørende bjelkestengsel, inntaksrist, inntakskonius, stengningsanordning og arrangement for slipp og logging av minstevannføring. Det planlegges videre å etablere et mindre hus på eller i nærheten av inntaksarrangementet, samt en tappe-/spyleluke for å kunne skylle vekk eventuelle løsmasser som samles opp i inntaksdammen.

Vannvei

Rørgaten fra inntaksdammen og ned til kraftstasjonen vil bli 1000 meter lang og skal ligge på østsiden av Driva. Rørdimensjonen blir 1800 mm og vil bestå av GRP-rør. Ut fra inntaksområdet er rørtraseen relativt flat før terrenget blir noe brattere ned mot kraftstasjonen. Rørtraseen vil i starten bli anlagt langs eksisterende traktorvei. Videre går rørtraseen gjennom bjørkeskog, oreskog og mindre partier med planta granskog. Den siste biten ned mot stasjonen vil traseen ligge på innmark. Rørgaten vil bli nedgravd i hele sin lengde.

Det forventes at 70-80 % av rørtraseen må sprenges for å få tilstrekkelig dybde til nedgraving. Dette på grunn av rørdimensjon og estimert tykkelse på løsmassene i området. Bredden på rørtraseen vil ligge på opptil 30 m i anleggsperioden. Traseen må ryddes for skog og vegetasjon.

Etter endt anleggsperiode skal traseen arronderes og tilrettelegges for re-vegetering ved å legge tilbake topplag av jord og torv, slik at sårene i naturen etter hvert gror igjen og blir borte.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på kote 300 på nordsiden av fylkesveg 453 ved Åmot. Stasjonstomta ligger på innmark som består av elve- og bekkeavsetninger over grunnfjellet. Det er spredt gårdsbebyggelse nær det planlagte kraftverket. Utseende til bygget vil bli tilpasset eksisterende bebyggelse i området.

Da kraftstasjonen får et statisk trykk fra rørgata på ca. 300 tonn og med et dynamisk tillegg på 20 % for lastavslag, blir det dynamiske trykket rundt 360 tonn. Disse kreftene må tas opp av fundamentet kraftstasjonen og det er derfor ønskelig å plassere stasjonen på fjell.

Kraftstasjonen vil bli liggende ca. 10 meter fra elven. Grunnflaten til kraftstasjonen vil bli ca. 150- 200 m² avhengig av teknisk løsning, samt et parkeringsareal på ca. 100 m². I tillegg vil det bli behov for en ca. 16 meter lang avløpskanal tilbake til vassdraget.

Det planlegges å installere en kombinasjon mellom en peltonturbin og en francisturbin, eventuelt to francisturbiner. Samlet effekt vil bli ca. 9,9 MW med en ytelse på ca. 11 MVA. Det planlegges en maskinspenning på 6,6 kV med omsetning til 22 kV nettspenning.

Det vil bli installert transformator i nærheten av stasjonsbygget med høyspentoverføring til tilknytningspunkt på lokalt 22 kV-nett. Det er forutsatt 22 kV koblingsanlegg i kapslet personsikker utførelse med enkel samleskinne.

Nettilknytning

Sunnfjord Energi er områdekonsesjonær og har ei 22 kV distribusjonslinje i Stardalen med avgreininger til bebyggelsen i området. Nettilknytning av kraftverket er planlagt gjennom en ca. 450 meter lang jordkabel med nominell spenning 22 kV som skal graves ned langs eksisterende veg. Det vil bli installert transformator i nærheten av stasjonsbygget med høyspentoverføring til tilknytningspunkt av lokalnettet 22 kV.

Nettet i området er under oppgradering og tiltakshaver er i dialog med nettselskapet angående nettilknytning. Det vil bli søkt anleggskonsesjon for tilknytning av nett ved gitt konsesjon.

Veier

Adkomst til anlegget vil skje via Fv453 og eksisterende grusveier i området. Det blir behov for ny permanent vei til både kraftstasjon og inntak. Adkomstveien frem til kraftstasjonen blir 70 m lang og får en permanent bredde på 3 m inkludert veiskulder og grøfter. I anleggsfasen får veilinja en bredde på 10 meter. Veien frem til stasjonen blir en avstikker fra eksisterende gårdsvei. Da ny vei vil gå over dyrka mark, er det valgt å gjøre bredden minst mulig. I tillegg til adkomstveien vil det bli anlagt parkeringsplass/snuplass i tilknytnings til stasjonstomta.

For adkomst til inntaket kreves 60 meter ny vei som avstikker fra eksisterende skogsbilvei opp Haugadalen. Veien frem til inntaksområdet er planlagt med samme bredde som veien til kraftstasjonen. Dette gjelder også i anleggsperioden. Det blir nødvendig å rydde lauvkratt i vegtraseen frem til inntaket. Her er imidlertid lite skog, kun glissen småvokst bjørkeskog med innslag av vierkratt nær elva.

Under anleggsperioden er det i tillegg aktuelt å benytte eksisterende traktorvei som slynger seg opp lia i området hvor rørgata skal graves ned. Rørgata følger denne traktorveien langs store deler av traseen. For å kunne bruke eksisterende traktorvei i forbindelse med anleggelse av rørgata, kan det bli aktuelt med enkel opprusting av veien, samt rydding av skog i ei bredde på opptil 10 m. Etter avsluttet anleggsperiode beholder eksisterende traktorvei dagens bredde på 3 m og arronderes tilbake til dagens standard.

Massetak og deponi

I forbindelse med utgravingen av rørgata vil det bli gravd opp ca. 8 500 m³ stein og løsmasser. Med sprengning langs denne strekningen, vil dette utgjøre ca. 10-12 000 m³ masser. Dersom noe av dette knuses, kan ca. halvparten benyttes i og langs rørtraseen. Resterende masser kan benyttes til å utbedre eksisterende veg som går opp langs vestsiden av Driva, samt rundt inntak og kraftstasjon.

For midlertidig lagring av masser etableres tre deponier opp langs rørtraseen. De midlertidige massedeponiene får en samlet størrelse på 7,0 daa hvor skogen må hogges. Etter avsluttet anleggsperiode vil massene lagret i de midlertidige deponiene bli fjernet og områdene revegeteres med stedegen vegetasjon ved tildekking av topplag med jord og torv.

I tillegg til midlertidig deponi for lagring av masser er det planlagt å etablere to deponi/lagringsplasser for rør, som samlet krever et areal på 4 daa. Begge lagringsplassene blir på innmark. Utover nevnte krever midlertidige riggplasser ved inntak og nedstrøms stasjonstomta et areal på 2 daa. Ved inntaket vil det bli behov for å rydde noe lauvkratt/bjørkeskog.

Arealbruk

Tabell 1 Midlertidig og permanent arealbruk (tabell hentet fra søknad).

Inngrep	Midlertidig arealbehov (daa)	Permanent arealbehov (daa)	Ev. merknader
Reguleringsmagasin	-	-	
Overføring	-	-	
Inntaksområdet	4,0	2,9	Midlertidig inkl. rigg
Rørgate (vannvei)	30,0	0,0	Ved trasébredde 30 m
Massetak/deponi	7,0	0,0	
Deponi/lagerplass rør	4,0	0,0	
Riggområder	2,0	0,0	
Adkomstveier	1,3	0,4	Trasébredde adkomstvei 10m/ 3m
Anleggsvei	6,5	0,0	Ryddebelte langs eksisterende traktorvei
Kraftstasjon m. utløpskanal	1,5	0,35	
Nettilknytning	2,25	0	450 m jordkabel/5 m brei
TOTALT	58,55	3,65	

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Driva ligger i et område som i kommuneplanens arealdel fra 1999 er definert som et LNF-område. Det er ingen spesielle bestemmelser knyttet til dette området mht. oppføring av bygninger. Arealplanen er under rullering. Ny arealdel for kommuneplanen var på høring til høsten 2013.

I utkastet til kommuneplanens samfunnsdel er et av hovedmålene at Jølster innen 2025 skal ha «*fått fram sitt potensiale som natur og kulturbasert reisemål*». Innenfor dette målet nevnes utvikling av naturbasert reiseliv og enkel atkomst til bre. Haugadalen er nevnt spesielt. Utfartsparkeringen som er etablert innerst i veien bidrar til dette målet.

Samlet plan (SP)

Driva inngår i samlet plan-prosjektet «Stardalen» (NVE Atlas). I «Stardalen-prosjektet» var det planlagt inntak i Driva på kote 490 rett nedstrøms planlagt inntak for Åmot kraftverk. Kraftstasjonen var planlagt på kote 250, men basert på kart så er kote 250 for lavt. Kote 300 som i søknad om Åmot kraftverk er mer riktig. Omsøkte tiltak vil således utnytte omtrent det samme fallet i Driva som «Stardalen-prosjektet».

Samlet plan for vassdrag ble etablert på 1980-tallet med målsetning om å få til en samlet, nasjonal forvaltning av landets vassdrag. Planen er en nasjonal rammeplan for forvaltning av vassdrag, og ble ledet av Miljøverndepartementet (MD). Stortinget vedtok i 2005 at vannkraftprosjekter med en

planlagt installasjon opp til 10 MW eller med en årsproduksjon opp til 50 GWh er fritatt for behandling i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Driva er ikke omtalt i Verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket fører ikke til tap av INON.

Nasjonale laksevassdrag

Driva er ikke en del av Nasjonale laksevassdrag.

Andre verneområder

Grensa til Jostedalsbreen nasjonalpark ligger ca 1,6 km oppstrøms omsøkt inntak. Jostedalsbreen med sidebreer ble vernet 25.10.1991. Formålet med vernet er å verne et stort, variert og verdifullt breområde med tilhørende områder fra lavland til høyfjell, med plante- og dyreliv og geologiske forekomster i naturlig eller i det vesentlige naturlig tilstand. Dette for å gi mulighet for naturopplevelser gjennom et utøvende, tradisjonelt friluftsliv som er lite avhengig av teknisk tilrettelegging, og også å verne om kulturminner og kulturlandskap.

Fylkesvise planer for småkraftverk

«Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging» ble vedtatt av fylkestinget i Sogn og Fjordane 11.12.2012. I planen er Driva med i delområdet «Gloppen og Stryn». I dette delområde er det registrert 31 fosser/stryk som utgjør viktige landskapselement, hvor Driva fra Høyset opp til Oldeskaret er listet opp som et av disse. Utover dette er ikke Driva særskilt vurdert i planen.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 17.06.2014 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen og Sogn og Fjordane turlag. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Jølster kommune uttaler i brev av 2.5.2014 at de er positiv til Åmot kraftverk. Kommunen mener allikevel at det er viktig å ta vare på elva og fossen som landskapselement, og krever at NVE må vurdere om omsøkt minstevannføring er nok for å unngå negative effekter på elva og fossen som landskapselement.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har uttalt seg i brev datert 29.4.2014. Fylkesmannen mener Åmot kraftverk vil berøre nasjonale interesser knyttet til landskap og friluftsliv i så stor grad at de fremmer

innsigelse. Tiltaket vil medføre sterkt redusert vannføring i en godt synlig foss som har stor verdi for landskapsopplevelsen ved en innfallsport til en nasjonalpark og et nasjonalt viktig friluftslivsområde.

Sogn og Fjordane fylkeskommune uttaler seg i brev datert 19.5.2014. Fylkeskommunen er imot konsesjon for Åmot kraftverk. I saksfremlegget legges det vekt på at Driva er et viktig landskapselement både med fossen og stryka ved Høyset og små fosser og stryk høyere opp i Haugadalen. Det er lagt vekt på at det går ei viktig turrute gjennom Haugadalen og innover i Jostedalsbreen nasjonalpark.

Statens vegvesen region vest uttaler følgende i brev datert 2.4.2014:

Vi har følgende kommentarer til søknader der våre vegar er berørt av utbygginga:

- *Der det vert behov for ny vegtilkomst eller utvida bruk av eksisterande avkøyrslé, må det søkjast Statens vegvesen om ny avkøyrslé eller utvida bruk av eksisterande avkøyrslé.*
- *Alle tiltak innanfor byggjegransa til riks- og fylkesveg, som er 50 m, må det søkjast om. Dette gjeld og massedeponi, riggområder og oppstillingsplassar etc.*
- *Ei eventuell føring av tilløpsrøyr langs veg må ikkje komme nærare vegskulder eller vegfylling enn 3 meter, byggjegransa til vegen gjeld og her. Ynskjer de likevel å føre røyr eller leidningar nærare, eller inn på Statens vegvesen sin eigedom, så må de søkje om dette. Ynskjer de å krysse fylkesvegen må de søkje om dette.*
- *Alle planar og bygging må samsvare med nye Bjørset - Skei E39 reguleringsplan.*

Sunnfjord Energi Nett uttaler i brev datert 30.4.2014 at ett eller flere nye kraftverk i Stardalen vil medføre bygging av ny linje frem til Håheim. Et eller begge av kraftverkene Åmot og Driva vil dermed utløse dette. En må påregne 2 mill NOK/km for nettforsterkninger. Dette er inkludert prosjektering og nettanalyser (statiske og dynamiske). Kostnadene blir delt mellom kraftprosjektene og Sunnfjord Energi Nett basert på teknisk restlevetid, installert effekt og lengde.

SFE Nett AS sier følgende i brev av 5.6.2014:

...

«Sentralnettet i området har som kjend ikkje kapasitet til meir ny produksjon. Dette ventar vi vil endre seg hausten 2015 når 420kV seksjonen Ørskog - Høyanger er venta i drift. Det vil då være kapasitet for dei omsøkte kraftverka isolert sett, men den samla konsesjonsgjevne og omsøkte produksjonsmengda i området er stor. Særleg kan transformeringskapasiteten mellom D- og R-nett i Stakaldefossen (SE) Skei (SFE) og Reed (SFE) bli ein flaskehals. Det er nødvendig med ei nærare avklaring av kva mengde ny produksjon som skal byggjast ut, før ein kan sjå kva tiltak i nettet som følgjer av dette. For nærare omtale av aktuelle tiltak viser vi til den regionale kraftsystemutgreiinga som kjem i oppdatert utgåve seinare i år.»

Sogn og Fjordane turlag uttaler seg i brev datert 7.5.2014. Turlaget går imot utbygging av Åmot kraftverk. Hovedgrunnen til dette er store konflikter med friluftsliv og landskap ved en av hovedinnfallsportene til Jostedalsbreen nasjonalpark. De påpeker at sommerstid så er Haugadalen en av de mest brukte innfallsportene til nasjonalparken.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane uttaler seg i brev datert 5.5.2014. Naturvernforbundet går imot konsesjon til Åmot kraftverk. De påpeker at dette er en av de siste sideelvene til

Breimsvassdraget som renner fritt. Rimelige hensyn til både naturverdiene og friluftslivet taler for å la elva renne fritt.

Tinfos AS har i brev datert 13.6.2014 kommet med følgende kommentarer til høringsuttalelsene:

(...)

Sogn og Fjordane Fylkeskommune

Fylkeskommunen i Sogn og Fjordane meiner at samla ulempe frå alle dei aktuelle prosjekta for kulturminne og brukerinteresser som friluftsliv og reiseliv er vurdert til å vera moderat, men ulempene varierer frå prosjekt til prosjekt. Vesentlege merknad er gitt til Åmot kraft når det gjeld landskap og brukerinteresser.

Fylkeskommunen vurderer likevel fordelene til å vere mindre enn ulempen for allmenne og private interesser og rår frå at konsesjon vert gitt.

Når det gjelder anbefaling om økt minstevassføring til minst 1,5 m³ hvis en konsesjon skulle bli gitt så vil det redusere produksjonen på sommeren med ca. 4,5 GWh. Søker er av den oppfatning at dette vil påvirke den økonomiske gjennomføringen av prosjektet negativt.

Når det gjelder tiltakets betydning for landskapsbildet, mener utbygger at det visuelle inntrykket opprettholdes i stor grad, også ved mindre restvannføring i elva. Vurderingen er blant annet basert på de vannføringsserier som er tatt med viltkamera i området, opptil 4 ganger daglig i tidsrommet juni til november 2013.

Ettersom Fylkeskommunens innvending i stor grad er basert på tiltakets innvirkning på landskapsbildet, og våre bildeserier etter vår oppfatning viser at dette ikke i vesentlig grad forringes, er vår holdning at tiltakets nytteverdi langt overgår de ulemper tiltaket medfører, og at det således kan gis konsesjon for tiltaket. Det vises i denne sammenheng også til at det ikke er påvist rødlistearter i området.

Viser ellers til kommentaren vedrørende ulempe under bygging av anlegg. Tinfos er av den formening at nedre del av rørtrase i stor grad er allerede berørt /nydyrket. Vi vil bestrebe og holde traseen i anleggsperioden så smal som mulig på ca. 20 meter.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Fylkesmannen frarår at konsesjon gis til Åmot Kraftverk, basert på samme argumentasjon om tiltakets negative betydning for landskapsbildet. Utbygger tilbakeviser denne argumentasjonen på samme måte som gjengitt i til svaret til Fylkesrådmannen over. Tilbakevisningen er bl.a. basert på de bildeserier som er utarbeidet for vassdraget, og som etter utbyggers mening viser at landskapselementene knyttet til elva i liten grad forringes selv om vannføringen reduseres.

Jølster kommune

Jølster kommune har ingen merknader til søknaden, men bemerker at tiltaket bør være skånsomt og tilpasset eksisterende terrengforhold.

Jølster kommune meiner likevel det er viktig å ta vare på elva og fossen som landskapselement, og krev at NVE må vurdere om omsøkt minstevassføring er nok for å unngå negative effekter på elva og fossen som landskapselement. Tinfos mener at den omsøkte

minstevannføringen burde være nok for å dekke dette kravet, i tillegg til antall dager der vannføringen i elva vil være større enn slukeevnen for turbinen.

Naturvernforbundet

Naturvernforbundet har i sin høringsuttalelse uttalt seg ensidig negativt om utbygging av Åmot kraftverk.

Naturvernforbundet viser videre til et ønske om et føre-var-prinsipp knyttet til bevaring av biologisk mangfold, og påstår at det biologiske mangfoldet er mangelfullt undersøkt. Utbygger har benyttet Faun Naturforvaltning til den biologiske mangfoldundersøkelsen. Denne ble første gang gjennomført i 2010, mens tilleggsutredninger og revideringer ble utført i 2013. Utbygger mener at det utførte feltarbeid, sammenholdt med grundig gjennomgang av referanselitteratur, tilsier at undersøkelser er utført med nødvendig grad av nøyaktighet, og ikke kan sies å være mangelfull.

Uttalelsene fra Naturvernforbundet kan derfor ikke, etter utbyggers mening, legges til grunn for et eventuelt avslag på konsesjonssøknaden.

SFE Nett AS

SFE Nett AS har ingen kommentarer til selve kraftverkene, men orienterte i sin høringsuttalelse om nettsituasjonen for området.

Sogn og Fjordane Turlag

Sogn og Fjordane Turlag uttaler seg felles for Åmot og Driva kraftprosjektene.

Basert på utbyggers vurdering av restvannsføring i vassdraget, jfr. vårt tilsvarende til Fylkesmannen over, anser vi at Sogn og Fjordane Turlag sine bekymringer for landskapselementene elva representerer, er mindre enn anført og således ikke til hinder for at konsesjon gis.

Når det gjelder kommentarer vedrørende kotehøyder for inntak, så stemmer det at kotemålingene kan være unøyaktig grunnet problemer med satellitt og innmåling. Men inntaket er tenkt plassert som vist på kart i området før elva Driva knekker ned mot Stardalen. Det er ikke gjennomførbart å flytte inntaket lenger ned pga stor risiko for at elva tar med steinmasser inn i inntaket.

Statens vegvesen

Statens Vegvesen har i sin høringsuttalelse ingen generell innsigelse til kraftverksutbyggingene, men kommenterer om generelle krav som utbygger må ta hensyn til.

Villreinnemda

Villreinnemda har i sin høringsuttalelse ingen kommentarer om utbyggingen av Åmot kraftverk.

Det er ikke påvist villrein for dette området.

Sunnfjord Energi Nett

Sunnfjord Energi har i sin høringsuttalelse orientert om konsekvensene ved utbygging av 7 småkraftverk i Jølster og Gloppen. Åmot kraftverk er orientert om situasjonen vedrørende nett.

I sommermånedene juni-august går elven flomstor og vil ha et overløp som sammen med minstevannføringen på 500 l/s vil gjøre elven godt synlig. Snøsmelting i høyereliggende områder tilfører elven størst vannføring akkurat i den perioden på året når turområdet er mest benyttet. I perioder på sommeren har vannføring vært så stor at elven har gått over sine bredder og gått nedover bakkene inn på campingplassen på Høyset.

Det har også vært et par tragiske hendelser med dødsfall som utfall ved at turister går ut på glatte svaberg og falt i elva. Svabergene blir våte og glatte grunnet stor vannføring i perioden turistene bruker området.

I Stardalen er det allerede bygd 2 kraftverk; Befring i 2003 på 4,5 MW og Veiteberg i 2001 på 2 MW. Linjekapasiteten i Stardalen er for dårlig med dagens situasjon. Befring kjører i dag med maks utnyttelse på ca. 80 % pga manglende kapasitet på linjenettet. En konsesjon til Åmot / Driva vil medføre behovet for oppgradering av hele 22 kV linjenettet i Stardalen, som også ville gitt de to ovennevnte anlegg full produksjonsmulighet.

Avslutningsvis vil vi vise til at Tinfos har sitt hovedsete på et vernet område i Notodden. På dette området driver vi kraft- og kulturanlegg. Vi har de senere år mottatt Telemark Fylkeskommunes Byggeskikkpris to ganger for vårt arbeid på dette området. På denne bakgrunn, samt på bakgrunn av vår lange fartstid som kraftprodusent, anser vi at vår kompetanse og erfaring tilsier at også Åmot Kraftverk kan og vil bli bygget på en måte som ivaretar estetikken i et område som grenser til et nasjonalparkområde.

Tilleggsopplysninger

Sogn og Fjordane turlag påpekte i sin høringsuttalelse at høydekotene oppgitt i hoveddatatabellen ved inntaket er feil i forhold til hva som er tegnet inn i detaljkartet. Slik det er tegnet inn, mener de at inntaket ligger på kote 495. De ber NVE avklare med tiltakshaver hvor inntaket er tenkt plassert. I e-post datert 27.10.2014 ba NVE Tinfos AS om å foreta nøyaktige høydemålinger ved tiltenkt inntaksplassering. Tinfos AS fikk Jølster kommune til å foreta oppmåling og sender inn resultat i e-post datert 12.11.2014. Vi siterer:

«Har fått oppmålt data for Åmot Kraft. Basert på innmålt kote så bør en vel legge på 3-4 m for å komme til topp på dam. Det som overrasker oss er at i følge oppmåling så er vi 14-15 m høyere oppe enn de som har benyttet som koter på kart. Plassering damfot er som beskrevet i konsesjon.»

(...)

«Har i dag målt inn 4 pkt ved elva i området for inntak , som du ser er høgda ca 494- 495 .»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 28,4 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 2,61 m³/s. Nedbørfeltet har en snaufjellandel på 51 %, breandelen er på 44 % og effektiv innsjøprosent er på 0,1 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og sommerflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 1,56 og 0,14 m³/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 156 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 6,2 m³/s og minste driftsvannføring 0,3 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 500 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 156 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 87,73 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har ikke kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi vil påpeke at alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Maksimal slukeevne tilsvarende om lag 240 % av middelvannføringen. Det meste av restvannføringen vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 27 dager i et middels vått år. I 98 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 48 l/s ved kraftstasjonen.

Utnyttelsesgraden er oppgitt til 88 % av tilsiget. Tiltaket vil derfor medføre en drastisk reduksjon av vannføringen på den berørte elvestrekningen. Det vil etter en utbygging kun være større flommer i elva sommer og høst i våte år. I et normalt år blir det vannføring nær middelvannføring kun i enkelte korte perioder på høst/tidlig vinter. I tørre år blir det stort sett kun den foreslåtte minstevassføring på 500 l/s sammen med tilsiget fra restfeltet mellom inntaket og kraftstasjonen tilbake i elva på utbyggingsstrekningen. NVE mener at slik tiltaket er omsøkt så vil det frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk. Se også kapittel «Landskap/friluftsliv/brukerinteresser» for en mer inngående vurdering av temaet.

Produksjon og kostnader

NVE har gjort et kostnadsoverslag for Åmot kraftverk basert på NVEs kostnadsgrunnlag for små vannkraftverk. Vårt kostnadsoverslag for Åmot kraftverk ligger ca. 30 prosent høyere enn søkers. Vi har beregnet kostnadene til å bli 107,3 mill.kr. Søker har beregnet denne til å være 82,7 mill.kr. Avviket skyldes hovedsakelig at kostnadsgrunnlaget har høyere kostnader for turbiner og generatorer enn det søker har forutsatt. Dette skyldes at kostnadsgrunnlaget har høyere kostnader for elektromekanisk utstyr i kraftstasjonen, kraftstasjonsbygg og driftsvannvei, enn det søker har lagt til grunn.

I våre produksjonsberegner har vi tatt utgangspunkt i en minstevannføring som tilsvarende Q95 i sommer- og vintersesongen. Dette har blitt gjort for å kunne sammenligne med de andre tiltakene i Jølsterpakken.

Produksjonsberegninger [GWh/år]				
	<i>Søker med omsøkt forslag til minstevannføring</i>	<i>Søker med minstevannføring tilsvarende Q95 sommer og vinter</i>	<i>NVE med minstevannføring tilsvarende Q95 sommer og vinter</i>	<i>Avvik (minstevannføring tilsvarende Q95)</i>
Åmot	28,0	23,6	22,5	-4,7 %

For vannkraftverk er den spesifikke utbyggingskostnaden, altså investeringskostnad per årlig produserte kilowatttime, en indikasjon på om et prosjekt er avhengig av høye eller lave kraftpriser i fremtiden, for at det skal vise seg å være lønnsomt. Derfor har vi beregnet spesifikke utbyggingskostnad basert på søkers og våre egne produksjonsberegninger og kostnadsoverslag. I beregningene, har vi forutsatt en minstevannføring tilsvarende Q95 i sommer- og vintersesongen.

Spesifikk utbyggingskostnad [kr/kWh]		
	<i>Søker</i>	<i>NVE</i>
Åmot	3,50	4,77

For Åmot har vi kommet frem til en del høyere spesifikk utbyggingskostnad enn det som er oppgitt i søknaden. Dette skyldes som nevnt at vi har beregnet en del høyere kostnadsoverslag.

Det er søkt om en installert ytelse på 9,9 MW. Åmot kraftverk har et vesentlig lavere flomtap (etter våre beregninger 9 %) enn det som er vanlig. Dette tyder på at det er sannsynlig at det ikke vil være spesielt lønnsomt å øke slukeevnen.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Driva har sitt utspring fra småelver fra Haugabreen, Jostebotn og Storevatnet som renner sammen ved Haugastølen. Øvre del av nedbørfeltet ligger i Jostedalsbreen nasjonalpark med Haugabreen som utgjør en stor del av nedbørfeltet, og Snønipa på 1827 moh som er høyeste topp i området. Fra inntaket og ned til planlagt kraftstasjon i Stardalen strømmen vassdraget raskt ned ei sørvendt dalside før vassdraget munner ut i Stardalselva.

Driva fra Høyset og opp til Oldeskaret er i «Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging» listet opp som en av 31 fosser/stryk i delområdet «Gloppen og Stryn», som utgjør viktige regionale landskapselement. Drivafallet som er et markert fossefall ved Høyset Camping på ca. 100 høydemeter synes godt på avstand fra flere steder i Stardalen. Drivafallet kan også sees fra lisdene på motsatt side av Stardalen.

Ovenfor fossen og oppe ved omsøkt inntaksplassering deler Haugadalen seg i to landskapsrom. En ny brattkant skiller dalen i en øvre og en nedre del. I nedre deler er de bratte fjellsidene dekket av kampesteinsur. Dalsidene er frodige og dalbunnen har morenemasser og breelvavsetninger. Et stykke innover Haugadalen stiger dalen på nytt bratt oppover og her renner elva gjennom en bekkekløft og over i en foss.

I Stardalen preges landskapet av landbruk med innmark i dalbunnen og bratte skogkledde lier. Fra Stardalen går det vei opp forbi Høyset Camping og helt opp til Haugadalen, hvor det er etablert en utfartsparkering. Haugadalen har en sentral plassering i forhold til Jostedalsbreen nasjonalpark og lett tilgang til Haugabreen. Det blir oppgitt i søknaden at flere firma, bl.a. «Breogfjell» og «Jølster

rafting», tilbyr guidede bréturer, hovedsakelig til Haugabreen. Slike turer arrangeres fast flere ganger per uke om sommeren. Indre Sunnfjord turlag arrangerer Barnas Turlag-turer og den årlige turen «Leik i blåisen» på Haugabreen. Det arrangeres også turer fra Briksdalen over Oldeskaret og ned i Haugadalen. Dette er en merka rute og er en gammel ferdselsvei.

Høyset Camping er åpen i sommerhalvåret og blir ofte brukt som et utgangspunkt for turene, i tillegg til lokalbefolkningen som bruker veien for å komme til hyttene i Haugadalen. Fra Skei hotell arrangeres også bussturer til Stardalen, der innsyn til isbreene, samt Drivafallet, sammen med besøk på Høyset camping, er noen av høydepunktene.

I søknaden blir landskapet på grunn av at det innehar et markert landskapselement, samt ligger i randsonen til Jostedalsbreen nasjonalpark gitt «*middels til stor verdi*». Konsekvensen blir satt til «*middels*» negativ i anleggsfasen og «*liten*» til «*middels*» negativ i driftsfasen.

Brukerinteressene i området vurderes i søknaden samlet å ha «*middels verdi*». Konsekvensene blir satt til «*liten*» til «*middels*» negativ i driftsfasen.

Fylkesmannen har fremmet innsigelse til søknaden, og begrunner denne med at utbyggingen vil føre til sterkt redusert vannføring i en foss som er svært synlig og som har stor verdi for landskapsopplevelsen ved en innfallsport til Jostedalsbreen nasjonalpark og et nasjonalt viktig friluftsområde.

Jølster kommune påpeker at Drivafallet er et av de mest markerte fossefallene i kommunen, og at det er viktig å ta vare på elva og fossen som landskapselement. Redusert vannføring i sommerhalvåret vil kunne føre til at området mister noe av sin kvalitet som friluftsområde. Kommunen er usikker på om 500 l/s er nok til å ivareta kvaliteten av fossen som landskapselement, og mener at størrelsen på minstevannføringen må vurderes nærmere i den videre saksbehandlingen.

Sogn og Fjordane fylkeskommune fraråder konsesjon til Åmot kraftverk. Fylkeskommunen påpeker at Drivafossen og strykene ovenfor og nedenfor er svært viktige landskapselement i den indre delen av Stardalen både når det gjelder lyd- og synsinntrykk. Høyset og Haugadalen er en viktig innfallsport til turområder i og ved Jostedalsbreen nasjonalpark. Om det likevel skulle bli gitt konsesjon, mener fylkeskommunen at det må slippes ei minstevannføring som tilsvarer 5-persentilen om sommeren, det vil si minst 1500 l/s.

Sogn og Fjordane turlag mener at den største konflikten med tiltaket vil være for landskap. Drivafallet er et svært viktig og godt synlig landskapselement i Stardalen, og den planlagte slukeevnen og minstevannføringen vil føre til at fossen på langt vei vil forsvinne. Turlaget mener at Drivafallet er den flotteste fossen som ikke er bygd ut i kommunen. Blir det gitt konsesjon setter turlaget som krav at traktorveien som går på østsiden av elva må brukes i anleggsperioden og ikke veien som går opp til Haugadalen og at det høystliggende av de 3 midlertidige massedeponiene blir fjernet. De mener også at minstevannføringen om sommeren bør være minst 3000 l/s.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane går sterkt imot en utbygging og legger vekt på at utbyggingsstrekningen er en av de større sideelvene i Breimsvassdraget som renner fritt. Fossen er godt synlig og et vakkert innslag i landskapet ved en mye brukt innfallsport til Jostedalsbreen nasjonalpark. Ei minstevannføring på 500 l/s blir nærmest å regne som tørrlegging i den mest aktuelle turperioden. Naturvernforbundet er ikke enig i vurderingen av brukerinteressene i søknaden og mener at området har «*stor verdi*» for friluftsliv, og at de negative konsekvensene vil være «*store negative*».

Tiltakshaver sier i sine kommentarer til høringsuttalelsene at å øke minstevannføringen til 1500 l/s vil redusere produksjonen på sommeren med ca. 4,5 GWh og de er av den oppfatning at dette vil påvirke den økonomiske gjennomføringen av prosjektet negativt. Tiltakshaver mener at omsøkt minstevannføring på 500 l/s er nok til å opprettholde elva som landskapselement.

Ifølge Olje- og energidepartementets «Retningslinjer for små vannkraftverk» fra 2007 så skal regionale planer for små kraftverk bidra til å ivareta Landskapskonvensjonens intensjoner om å legge opp til at det skal settes mål for kvalitet i utvalgte landskap. Videre bør landskapsinngrep sees i sammenheng med virkninger for tilknyttede interesser som blant annet friluftsliv og reiseliv. Det blir også presisert at:

«Ved planlegging av småkraftutbygging i områder med stor landskapsverdi skal det utvises særlig varsomhet med sikte på å bevare landskapskvalitetene og helheten i landskapet»

Samt at:

«Inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør unngås»

Konsekvensen av tiltaket blir av tiltakshaver satt til «*middels*» negativ i anleggsfasen og «*liten*» til «*middels*» negativ i driftsfasen. Med de avbøtende tiltakene tiltakshaver har foreslått, så er vi ikke enig i denne konsekvensvurderingen. Som høringspartene påpeker, så er det forholdet til landskap, og da spesielt fraføring av vann fra Drivafallet, de største konfliktene knytter seg til. Driva er en breelv, og det er først og fremst under vår- og sommerflommene at elva fremstår som mektig. Ifølge søknaden er middelvannføringen i perioden juli til august mellom 6-8 m³/s, og i deler av flomperioden er vannføringen betydelig større enn omsøkt største slukeevne som er 6,2 m³/s. Kraftverket er planlagt med to turbiner, noe som betyr at kraftverket kan kjøre på både høye vannføringer og lave vannføringer. Utnyttelsesgraden er høy, og det er beregnet at 88 % av tilgjengelig vannmengde i elva vil gå i turbinene. I et middels år vil det være overløp over dammen i bare 27 dager og i 98 dager vil vannføringen være under summen av den planlagte minstevannføringen og minste slukeevne. NVE mener at dette vil være en stor påvirkning på et regionalt viktig landskapselement som ligger eksponert til ved en mye brukt innfallsport til Jostedalsbreen nasjonalpark. Vi er enig med høringspartene i at en minstevannføring på 500 l/s ikke i tilstrekkelig grad vil ivareta Drivafallet som det landskapselementet det fremstår som i dag. Ut ifra billedokumentasjon vedlagt søknaden og fossens utforming, vurderer vi det slik at det må betydelige mengder vann til for å opprettholde Drivafallet som et viktig landskapselement. NVE mener derfor at de negative konsekvensene ved en utbygging er store. Slipp av minstevannføring kan etter vårt syn ikke i tilstrekkelig grad avbøte ulempene for landskap og friluftsliv/reiseliv.

NVE mener at tiltaket er i strid med OEDs retningslinjer på temaene landskap og friluftsliv/reiseliv, og er således avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Naturmangfold

Naturtyper

I tiltaksområdet til Åmot kraftverk er det registrert en verdifull naturtype; «naturbeitemark». Lokaliteten omfatter beitebakken ovenfor plassen Høyset.

I biologisk mangfoldrapporten er følgende vurdering av verdisetting gjort:

«Lokaliteten ble først verdsatt til viktig pga. mange brudespore, som tidligere var rødlista. Da brudespore har endret status til livskraftig på gjeldene rødliste, vurderes lokaliteten nå som lokalt viktig. Lokaliteten har et visst potensial for funn av rødlistearter bl.a. innenfor gruppen beitemarksopp, selv om potensialet vurderes som lavt.»

Naturbeitemarka vil etter NVEs mening ikke bli berørt av tiltaket, da det ikke skal gjøres noen fysiske inngrep på vestsiden av elva. Det viktigste for denne lokaliteten er etter vår vurdering å opprettholde beitetrykket.

Det ble også funnet mindre areal med fossesprøytpåvirket kantsone, men lokalitetene er ikke registrert som egen naturtype «fosse-eng» på grunn av at de kun dekker et lite areal. Lokalitetene er registrert i tilknytning til Drivafossen. Her finnes også mindre innslag av gråor-heggeskog. Disse innslagene er heller ikke utskilt som egen naturtype, da arealet er for lite. Potensialet for funn av sjeldne arter vurderes som lavt i biologiskmangfoldrapporten.

Jølster kommune mener at det bør være et moment i fastsettelse av minstevannføring at lokalitetene med «fosse-eng» ikke ble utskilt som egen naturtype. Fylkesmannen mener at det vil være viktig å fastsette et tilstrekkelig miljøbasert vannføringsregime for å avbøte skadene på vanntilknyttet flora. Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane mener at selv om fosse-engene ovenfor Høyset er små, så er dette en naturtype som i sum er sterkt påvirket av mange kraftutbygginger og at Norge har et internasjonalt ansvar for å hindre store skader på naturtypen. De påpeker at artsinventaret varierer fra sted til sted, og at det derfor ikke er nok å ta vare på noen få av de mest velutviklede lokalitetene.

Det vil være få dager i året med overløp over dammen i et middels år. NVE mener at arealene med fossesprutpåvirket kantsone vil kunne ivaretas ved å fastsette en tilstrekkelig minstevannføring.

Påvirkning på naturtyper har alene ikke vært avgjørende for NVEs vedtak, men har vært med i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Arter

Det antas at fossekall og strandsnipe (NT) kan forekomme i influensområdet. Disse artene er direkte tilknyttet elvestrengen i Driva. Redusert vannføring på omsøkt strekning i Driva vil føre til en viss reduksjon i bestandene av bunndyr og vannlevende insekter og dermed redusere mattilgangen for fossekall og strandsnipe.

Fylkesmannen mener det med tanke på disse artene vil være viktig å fastsette en tilstrekkelig miljøbasert minstevannføring.

NVE mener at med tilstrekkelig minstevannføring og oppsetting av rugekasser for fossekall vil en eventuell utbygging ha begrensede og akseptable konsekvenser for vanntilknyttet fugl.

Breelver danner svært isolerte habitat med liten genutveksling mellom populasjonene, som igjen danner grunnlaget for stedbundne (ofte endemiske) evertebrater, spesielt innen artsgruppen fjærmygg. Disse er ikke omtalt i biologiskmangfoldrapporten, men vi vil nevne at slike arter kan finnes i også denne elva. NVE har ikke lagt avgjørende vekt på potensiell forekomst av sjeldne eller rødlistede forekomster innen denne artsgruppen i konsesjonsspørsmålet, men elvas biologiske kvaliteter er tillagt noe vekt sammen med naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet).

Hensynet til sårbare og truede arter har ikke vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet i denne saken.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Åmot kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 08.12.2014. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

De omsøkte prosjektene i Jølsterpakken vil kunne berøre 14 naturtypelokaliteter regnet som viktige etter DNs håndbok 13:

Kraftverk	Naturtype	Verdisetting
Neselva II	Bekkekløft og bergvegg	B
	3 fossesprøytsoner	B
Paulen	Hagemark	B
	Rik edelløvskog	B
	Slåttemark	C
Øvrebø	Bekkekløft og bergvegg	B
Helgheim	Bekkekløft og bergvegg	C
Kupekraft	Kalkrike områder i fjellet	A
	Naturbeitemark	C
Åmot	Naturbeitemark	C
Driva	Bekkekløft og bergvegg	C
	Naturbeitemark	C

I tilknytning til Kupekraft kraftverk er det i tillegg påvist en viktig viltlokalitet etter DN-håndbok 22; Dalevatnet våtmarksfuglområde (B-verdi). Ved Helgheim kraftverk er det i tillegg påvist en viktig naturtype etter DN-håndbok 15; Gyte og oppvekstområde til storørretstamme (A-verdi). Alle kraftverk vil berøre naturtypen elveløp som er rødlistet som *nær truet*.

I Jølsterpakken er følgende rødlistearter registrert i influensområdene til kraftverkene:

Kraftverk	Art	Rødlistekategori
Neselva II	Oter	VU
	Strandsnipe	VU
	Fiskemåke	NT
	Hønehauk	NT
	Jaktfalk	NT
	Stær	NT
	Alm	NT
Paulen	Gaupe	VU
	Oter	VU
	Hubro	EN
	Hønehauk	NT
	Bleikdoggnål	NT
	Strandsnipe	NT

Øvrebø	Strandsnipe	NT
	Oter	VU
Helgheim	Strandsnipe	NT
	Ask	NT
Kupekraft	Strandsnipe	NT
	Grannsildre	NT
	Jemtlandsrapp	NT
	Fiskemåke	NT
	Vipe	NT
Åmot	Strandsnipe	NT
Driva	Strandsnipe	NT

For påviste naturtyper og rødlistearter viser vi til tabellene ovenfor. Tiltakenes virkning på hver enkelt forekomst er diskutert i kapitlene «*Naturtyper*» og «*Arter*» i hvert enkelt vedtak. NVE mener at påvirkningen på naturtyper og rødlistearter vil være akseptabel, gitt de avbøtende tiltak og tilpasningene som er gjort i de prosjektene som får konsesjon. Etter NVEs mening vil tiltakene Øvrebø, Helgheim, Åmot, Driva og Kupekraft kraftverk ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak. En realisering av omsøkte planer for kraftverkene Paulen og Neselva II vil etter NVEs mening derimot i større grad kunne være i konflikt med naturmangfoldloven §§ 4 og 5, om enn ikke på en slik måte at dette alene tilsier at søknadene skal avslås.

NVE har i vedtaket vurdert sakene i Jølsterpakken sin påvirkning på viktige naturtyper og rødlistede arter opp mot eksisterende påvirkninger i regionen. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men tillegges vekt i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet til å fatte vedtak. Allikevel mener vi at kunnskapsgrunnlaget er generelt svakt innen sjeldne fjærmyggarter. NVE har ikke lagt avgjørende vekt på mulige forekomster av eventuelle sjeldne fjærmyggarter, selv om føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, tilsier at man skal være forsiktig med å tillate tiltak som kan medføre vesentlig skade på naturmangfoldet da vi mener sannsynligheten for alvorlig skade vil være liten.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Kulturminner

Ifølge søknaden er det ikke registrert automatisk freda kulturminner i tiltaksområdet. Både gårdstunet ved Høyset Camping og langs veien opp til inntaket og flere gårdstun nede ved fylkesveien har enkeltbygg registrert i SEFRAK-registeret. Byggene er ikke totalvernet, men på grunn av deres høye alder/kulturhistorie er det knyttet meldeplikt til de ved eventuelle planer om riving/ombygging.

Fylkeskommunen opplyser om at i området for rørgatetrasé finnes det spor etter gamle utmarks- og stølsveier. De påpeker at gamle ræser og veier også er kulturminner og viktige element i landskapet. Deler av det gamle kulturlandskapet vil ved bygging av rørgata trolig få ubotelig skade. Om det blir gitt konsesjon, må det legges vekt på avbøtende tiltak i forhold til kulturminner fra nyere tid, etter år

1537. Dersom viktige og markerte kulturminner blir direkte eller indirekte berørt av tiltaket, må tiltaket justeres slik at disse kan tas vare på. De mener at avbøtende tiltak i forhold til landskapsbildet og opplevelseskvaliteter vil være vanskelig i dette området. Angående automatisk freda kulturminner påpekes det at tiltaksområdet er et utmarksområde som har vært benyttet i all den tid det har blitt drevet gårdsdrift.

NVE vil minne om tiltakshavers meldeplikt ved funn av ytterligere kulturminner under anleggsarbeid, jamfør kulturminneloven § 8. Angående nyere tids kulturminner mener vi at dette kan avbøtes ved å tilpasse utbyggingen slik at den ikke kommer i konflikt med disse dersom det gis konsesjon.

Flom, ras og skred

Ifølge søknaden er området nedenfor kote 500 normalt ikke utsatt for ras. Oppstrøms inntaket og innover Haugadalen er det stor fare for skred. Under NVEs sluttbefaring ble det oppgitt av tiltakshaver at elva tar med storstein og at de er bekymret for at elva skal ta med seg slike masser inn i inntaket. Det ble fra søkers side nevnt en løsning med coanda-lignende inntak, og at de vurderer dette, men er usikre på om de kan lage et stort nok inntak med denne løsningen.

Jølster kommune påpeker i sitt saksfremlegg at i aktsomhetskartet for snø- og steinskred i Jølster kommune ligger store deler av tiltaket innenfor faresonen for snø og steinskred. Kommunen forutsetter at dette blir en del av vurderingene i videre behandling av konsesjonssøknaden.

Ved en eventuell konsesjon er det viktig at det blir gjort tekniske vurderinger rundt skredfaren, og at dimensjonering og sikring av tekniske installasjoner blir deretter. NVE har ikke lagt vekt på deltemaet skred i avgjørelsen av konsesjonsspørsmålet, men mener det er viktig å avklare dette i forkant av en ev. detaljplangodkjenning. Angående inntaksløsning vil det være av tiltakshavers interesse å gjøre dette så lite vedlikeholdsfritt som mulig. Området er også mye brukt på grunn av at dette er en av hovedinnfallsportene til Jostedalsbreen nasjonalpark i Jølster. Det vil også derfor være viktig ved en eventuell konsesjon å gjøre inntakskonstruksjonen så lite synlig som mulig.

Vannkraft i Jølster og Gloppen kommuner

NVE har laget en oversikt over vannkraftpotensialet i Jølster og Gloppen kommuner som de syv småkraftsakene i Jølsterpakken befinner seg i. Oversiktene gir et innrykk av utbygd og resterende vannkraftpotensial i de to kommunene som de omsøkte prosjektene befinner seg i.

Det er utbygd 484 GWh vannkraft i Jølster kommuner. Kjøsnesfjorden kraftverk er den største utbyggingen og står for om lag 247 GWh av disse. De resterende kraftverkene er hovedsakelig småkraftverk og konsesjonsfrie anlegg. I tillegg til de utbygde vannkraftverkene er det gitt tillatelse til to småkraftverk med samlet midlere årlig produksjon på 20 GWh, samt et større vannkraftverk på 47 GWh som enda ikke er bygd. Det er søkt om totalt 276 GWh ny vannkraft i Jølster kommune hvorav denne småkraftpakken står for om lag 118 GWh. Det resterende vannkraftpotensialet i Jølster er beregnet til 247 GWh. Det er inntil i dag ikke gitt avslag til kraftprosjekter i Jølster kommune.

I Gloppen kommune er det utbygd totalt 409 GWh vannkraft. Det er to kraftverk som er større enn 10 MW og 22 små-, mini- og mikrokraftverk. I tillegg er syv kraftverk med en samlet midlere årsproduksjon på 65 GWh enten gitt konsesjon eller konsesjonsfritak, men er ikke satt i drift ennå. Det er søkt om tillatelse til bygging av 2 store vannkraftverk med en samlet produksjon på 240 GWh og 12 små-, mini- og mikrokraftverk med samlet produksjon på 355 GWh. Neselva II kraftverk i Jølsterpakken står for om lag 20 GWh av disse. Det resterende vannkraftpotensialet i Gloppen

kommune er beregnet til 342 GWh. Det er tidligere gitt to avslag til kraftprosjekter i Gloppen kommune.

I Jølster kommune er store deler av innløpselvene på sydsiden av Jølstravatnet utbygd. På sørvestsiden av vannet ligger Kjøsnesfjorden kraftverk som er et takrenneprosjekt som årlig bidrar med 247 GWh per år. Videre nordover mot Gloppen kommune er det relativt tett med vannkraftutbygginger, særlig knyttet til Breimsvassdraget.

NVE mener antall utbygde kraftverk og mengden av vannkraftpotensialet som er utnyttet i de to berørte kommunene er høyt. Eksisterende utbygginger medfører ulemper for private og allmenne interesser som i hovedsak vil berøre lokalsamfunnet i disse to kommunene. Nye konsesjonssøknader i kommunene medfører et press på gjenværende urørte vassdrag. Det kan tenkes at det er teoretisk mulig å sette en grense for når vannkraftpotensialet er tilstrekkelig utnyttet og hvor mange vassdrag som bør bevares i en kommune. Både Breimsvassdraget og Jølstravassdraget er gjennomgående utbygd, og NVE mener at det begynner å nærme seg et metningspunkt for begge vassdragene. Flere høringsparter i Jølsterpakken skriver i sine uttalelser at det er svært mye utbygd vannkraft i disse kommunene. Det er etter NVEs syn likevel vanskelig å sette en kritisk grense for når nok av det samlede vannkraftpotensialet er utbygd.

Det er bred politisk enighet om økt utbygging av fornybar energi i Norge. NVE vurderer fordelene opp mot ulemper for private og allmenne interesser i hver enkelt sak om vannkraftutbygging. Samlet belastning blir vurdert for ulike tema som er fellesnevner for flere saker i pakkebehandlingen. Sentrale tema for samlet belastning i småkraftpakken Jølster har vært naturmangfold og fossellandskap. Selv om det blir gitt konsesjon til et prosjekt, setter NVE ofte vilkår og krav om avbøtende tiltak som er strengere enn det som er omsøkt i konsesjonssøknaden. Dette gjøres for at ulempene som tiltaket medfører skal være akseptable målt opp mot de fordelene tiltaket medfører. Tiltaket kan realiseres gitt at vilkårene og de avbøtende tiltak som NVE setter gjennomføres. NVE mener at selv om det er mye utbygd vannkraft i begge kommunene, vil det være den konkrete vurderingen av fordeler og ulemper i hver enkelt sak som er avgjørende. I tillegg vil en vurdering av samlet belastning for sentrale tema også kunne ha innvirkning på om nye tiltak skal få konsesjon eller avslag.

Samla belastning på fossellandskap/verdifulle landskapselementer

Flere av høringspartene har uttrykt bekymring over antall bygde og omsøkte kraftverk og konsekvensene dette vil ha på vassdragsnaturen i området. Et av temaene som har pekt seg ut, og som det vil være naturlig å se nærmere på, er samla belastning på temaet fossellandskap/verdifulle landskapselementer. Flere av høringspartene er opptatt av at de gjenværende viktige fossene i området skal forbli uberørte.

Sogn og Fjordane fylkeskommune har utarbeidet «Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging». I denne planen ligger de sju omsøkte kraftverkene innenfor delområdene «Gloppen og Stryn» og «Jølstra». I hvert delområde har det blitt foretatt en registrering av regionalt viktige landskapselementer definert som fosser/stryk.

To av de omsøkte kraftverkene i Jølsterpakka vil berøre fosser som er omtalt i den regionale planen. Dette gjelder Åmot kraftverk og Øvrebø kraftverk. For øvrig er hele elvestrekningen i Driva fra Høyset og opp til Oldeskaret avsatt som regionalt viktig, slik at også Driva kraftverk vil berøre en elvestrekning omtalt i planen. Åmot og Driva kraftverk vil berøre vannstrengen i samme elv.

Driva er ett av åtte registrerte landskapselementer i Jølster i delområde «Gloppen og Stryn». Av disse åtte fossene er det to som har redusert vannføring på grunn av vannkraftutbygging. Driva er omsøkt i Åmot og Driva kraftverk.

I delområde «Jølstra», så er det registrert 12 viktige landskapselementer innenfor Jølster kommune. Av disse 12 er fem uregulert i dag. Syv av de 12 har fått redusert vannføring og ett har fått konsesjon (Myklebost kraftverk). En av de gjenværende uregulerte fossene i dette delområdet, Øvrebøfossen, er omsøkt i Øvrebø kraftverk.

I Jølster er det registrert totalt 20 regionalt viktige landskapselementer. Av disse er det per dags dato elleve som ikke har redusert vannføring. Om Myklebost kraftverk, Øvrebø kraftverk og Åmot kraftverk blir bygget ut, sitter Jølster kommune igjen med åtte av 20 viktige landskapselementer som ikke har fått redusert vannføring. Se tabell under for fullstendig oversikt over regionalt viktige landskapselementer i Jølster kommune.

Tabell 2 Registrerte regionalt viktige landskapselementer i Jølster. Data er hentet fra "Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging" utarbeidet av Sogn og Fjordane fylkeskommune, men er oppdatert av NVE til å gjelde dagens status.

Navn	Lokalisering/merknad	Vannkraftprosjekt kjent?	Vannføring	Delområde
Fagredalselva, øvre deler	Dvergsdaldalen	Konsesjon nedenfor fossen	Naturlig	Jølstra
Klipperfossen	Ålhus	Nei	Naturlig	Jølstra
Pissaren	Syngesandelva	Nei	Naturlig	Jølstra
Øvrebøfossen/Brekkefossen	Innerst i Ålhusdalen	Omsøkt i Øvrebø kraftverk	Naturlig	Jølstra
Bjørndalselva	-	Utbygd	Redusert	Jølstra
Gjesdalselva	Vassenden	Utbygd	Redusert	Jølstra
Grova fossen	Sægrov, Kjøsnesfjorden	Utbygd	Redusert	Jølstra
Kvamsfossen	Nedstrøms Fluelona, ved Langhaugane	Jølstravatnet, noe regulert. Omsøkt i Jølstra kraftverk.	Regulert	Jølstra
Myklebustfossen	Sørsida av Jølstravatnet	Fått konsesjon	Naturlig	Jølstra
Fagredalselva, nedre deler	Dvergsdaldalen	Utbygd	Redusert	Jølstra
Breelvs karet	Sørsida av Kjøsnesfjorden	Utbygd	Redusert	Jølstra
Fossane/Stryka i Lundebotn	-	Utbygd	Redusert	Jølstra
Driva	Stardalen, Høyset opp mot Oldeskaret	Omsøkt i Åmot og Driva kraftverk	Naturlig	Gloppen og Stryn
Foss fra Støylsvatnet/Heggheimsvatnet	Breimsvassdraget	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn
Grepstadelva/-grova	Stardalen/Breimsvassdraget	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn
Kudefossen	Førde/Førs lengst sør for Breimsvatnet	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn
Fossheimselva	Breimsvassdraget	Utbygd	Redusert	Gloppen og Stryn
Nydalselva	Førde/Førs lengst sør for Breimsvatnet	Utbygd	Redusert	Gloppen og Stryn
Tverrdalselva	Stardalen, Fonn	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn
Hauaelva/Lisjeelva	Stardalen, elv fra Hauabotn	Nei	Naturlig	Gloppen og Stryn

Drivafallet som er omsøkt i Åmot kraftverk ligger eksponert til inne i Stardalen og er i tillegg tett på og synlig fra en av hovedinnfallsportene til Jostedalsbreen nasjonalpark. Fossen er slik NVE ser det viktig for landskapsopplevelsen av området, friluftsliv og naturopplevelse lokalt, regionalt og nasjonalt. Kraftverket er planlagt med en meget høy utnyttelsesgrad. Driva kraftverk er planlagt videre innover Haugadalen ovenfor inntaket til Åmot kraftverk. Tiltaksområdet har én foss som er synlig fra veien innover Haugadalen, men den er ikke like stor og eksponert som Drivafallet. Likevel så har hele elvestrengen innover dalen stor opplevelsverdi i og med at veien går tett inntil elva og landskapet har en vill karakter i seg selv. Vassdraget er et av få gjenværende uregulerte sidevassdrag i Breimsvassdraget. Videre nedover (vestover) i Stardalen er det bygget to kraftverk; Veiteberg og Befring kraftverk. I tillegg er det nylig gitt tillatelse i Kongelig resolusjon av 07.02.2014 til Stardalen kraftverk nederst i Stardalen. Driva og Åmot kraftverk vil samlet kunne produsere 46 GWh. Dette er mye for småkraftverk å regne, men samtidig må dette veies mot de verdiene og den bruken som foregår i området. Driva kan uomtvistelig sies å være viktig for opplevelsen av området fra Stardalen og videre oppover til nasjonalparken. Dette er diskutert under kapittel «Landskap/friluftsliv/brukerinteresser» for Åmot og Driva kraftverk. NVE mener det er viktig å ta vare på noen slike områder for dagens brukere og fremtidige generasjoner.

Øvrebøfossen i Hegreneselva som er omsøkt i Øvrebø kraftverk gir med sitt frie fall et mektig inntrykk fra turstien opp til Gotdalsstølene. Dette er også en av innfallsportene til Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde, men ikke den mest brukte. Det er ikke tvil om at Øvrebøfossen tilfører mye til landskapsopplevelsen, men fossen vil også etter en eventuell utbygging kunne fremstå som et viktig landskapselement i og med at restfeltet bidrar med en god del vann. I Hegreneselva, nedstrøms planlagt kraftstasjon er det to konsesjonsfrie kraftverk; Hegrenes og Gjerdet kraftverk.

Av de andre søknadene i «Jølsterpakken» er det særlig Neselva II kraftverk og Kupekraft kraftverk som vil berøre fosser av en viss størrelse. I Neselva finnes det tre markerte fossefall på berørt elvestrekning. Den øvre fossen er godt synlig fra veien opp mot stølsområdet. De to nedre fallene ligger nedfelt i terrenget og er mindre synlige i landskapet, men høres godt fra veien. Fossene gir et mektig inntrykk, særlig den øvre av de tre i og med at den er mest tilgjengelig. Rett nedstrøms omsøkt kraftstasjonsplassering er Neselva kraftverk bygget.

I Årdalselva hvor Kupekraft kraftverk er omsøkt, så er det en godt synlig foss fra turruta fra Legestølen og inn i Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde. Stien går ikke i nærheten av fossen, men er slik vi ser det en viktig del av turopplevelsen. Lengre ned i vassdraget er to konsesjonsfrie kraftverk; Ågjølet og Meierifossen minikraftverk.

Om alle tiltakene i Jølsterpakka blir bygget ut som omsøkt vil det si at åtte markante fosser (3 stk i Neselva), vil få sterkt redusert vannføring. Tiltakene vil i ulik grad påvirke vannføringene i og med at de har ulik utnyttelsesgrad og forslag til minstevannføring. Vi sitter ikke med en totaloversikt over hvor mange fosser som er bygd ut, eller hvor mange som er igjen i disse områdene. Registreringene i den regionale planen gir oss likevel en pekepinn på hva som finnes. Som det framgår i underkapittelet (Vannkraft i Jølster og Gloppen kommuner i dette vedtaket er det mye utbygginger i området, og den samlede belastningen på fosselandskapet vil slik vi ser det øke i takt med utbygginger av fosser. Dette gjør at de gjenværende fossene får økt verdi. Om alle tiltakene bygges ut som omsøkt, så mener vi at dette vil være med å påvirke den samlede belastningen på fosselandskap. Skal det gis tillatelse til å bygge ut flere fosser i dette området, er NVE av den oppfatning at det må settes strenge krav til vilkår som gjør at fosser som landskapselementer til en viss grad ivaretas.

I vår vurdering av konsesjonsspørsmålet har vi lagt i vesentlig vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer for Driva og Åmot kraftverk. For Neselva II har vi lagt noe vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer i og med at det er tre fosser som vil kunne bli berørt. For Øvrebo kraftverk, Helgheim kraftverk og Kupekraft kraftverk har NVE ikke lagt vesentlig vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer gitt avbøtende tiltak.

Samfunnsmessige fordeler

Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. En utbygging av alle de syv omsøkte småkraftverkene i Jølster og Gloppen kommuner vil til sammen gi om lag 118 GWh/år i fornybar energi. De omsøkte prosjektene vil gi inntekter til søkerne og grunneiere og samtidig generere skatteinntekter til de respektive kommunene. De syv småkraftverkene vil styrke næringsgrunnlaget og samtidig kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning i området.

En eventuell utbygging av Åmot kraftverk som omsøkt vil gi 28 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som mye for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneierne og generere skatteinntekter til Jølster kommune. Tiltaket er over 5,5 MVA og vil derfor medføre positive virkninger i form av grunnrenteskatt. Videre vil Åmot kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

En utbygging av Åmot kraftverk vil etter NVEs vurdering medføre en stor påvirkning på et regionalt viktig landskapselement som ligger eksponert til ved en mye brukt innfallsport til Jostedalsbreen nasjonalpark. Vi er enig med høringspartene i at en minstevannføring på 500 l/s ikke i tilstrekkelig grad vil ivareta Drivafallet som det landskapselementet det fremstår som i dag. NVE vurderer det slik at det må betydelige mengder vann til for å opprettholde Drivafallet som et viktig landskapselement. Slipp av minstevannføring kan etter vårt syn ikke avbøte ulempene for landskap og friluftsliv/reiseliv. NVE mener at tiltaket er i strid med OEDs retningslinjer på temaet landskap og friluftsliv/reiseliv og er således avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Vi har også sett Åmot kraftverk i sammenheng med omsøkte Driva kraftverk. Driva er et av få uregulerte sidevassdrag i Breimsvassdraget og elva kan uomtvistelig sies å være viktig for opplevelsen av området fra Stardalen og videre oppover mot nasjonalparken. NVE mener det er viktig å ta vare på noen slike områder både for dagens brukere og fremtidige generasjoner og vi mener at elva i sin helhet bør ivaretas. NVE har derfor lagt vesentlig vekt på sumvirkninger på fosselandskap/verdifulle landskapselementer for Åmot og Driva kraftverk.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Åmot kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om å bygge Åmot kraftverk.